

Nr 230.

Af herr **Martin**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa ändringar i gällande resereglemente.*

Vid de årligen förekommande resorna landet rundt för hämtning och hemtransport af värnpliktige samt därmed jämförliga tillfälliga uppdrag i landtförsvarets ärenden, hvartill kommenderas underofficerare och underbefäl af manskapet, har gällande resereglemente alltsedan 1908 års ingång så tillämpats, att förutnämnda underbefäl oftast blifvit utan traktamentsersättning.

Att nämnda kategorier statstjänare på grund häraf tvingas göra stora ekonomiska uppoffringar, som på intet sätt föreskrifvas som villkor för af Kungl. Maj:t och Riksdag beviljade aflöningsförmånens utbetalande, är själfallet.

Att sparsamhet med statens medel bör på alla sätt iakttagas, är något, som jag villigt erkänner, men att besparingarna skola göras genom indragning af rese- och traktamentsersättning för löntagare, hvilka icke hafva råd att offra något utöfver det nödvändigaste underhållet för sig och sin familj, anser jag icke vara öfverensstämmande med billighet och rättvisa. Jag är också öfvertygad om, att Riksdagens mening aldrig varit, att underbefålet med sina knappa aflöningsvillkor skola företaga tjänsteresor, ofta af en varighet af ända intill fem dagar, utan att därför erhålla någon som helst ersättning utöfver de ordinarie löneinkomsterna.

Med några exempel vill jag visa, hur nuvarande resereglemente tillämpas i fråga om utgående reseersättning till ifrågavarande underbefäl.

Från ett truppförband å Gottland kommenderades förra året i och för hämtning af bevärning i Lund en underofficer och två korpraler, en lika sammansatt kommendering till Storvik, en d:o till Kristianstad, en till

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 4 saml. 83 häft. (Nr 230—231).

Stockholm o. s. v. Dessa underbefäl erhöilo icke någon ersättning utöfver ordinarie aflöning och voro således kommenderade att, med undantag af afgiften för biljetten, själfva bekosta sitt underhåll under de 4 à 5 dagar nämnda kommendering varade.

En underofficer vid ett artilleriregemente, tillhörande V armefördelningen, företog i november månad 1908 en tre dagars tjänsteresa till Karlstad, för hvilket bemälda underofficer erhöil ersättning enligt rese-reglementet. Två år senare afdrogs af regementsintendenten vid ifrågavarande regemente tolf kronor å samma underofficers ordinarie aflöning för nämnda resa, enär 1908 orätt belopp skulle ha utbetalats. Ifrågavarande räkning slutade på ett belopp af nitton kronor och femtio öre, hvadan återstoden, sju kronor och femtio öre, således skulle vara det rätta reseersättningsbeloppet. Emellertid ha underofficerare under förra året från samma regemente och under samma förhållanden företagit tjänsteresor till Karlstad och Borlänge utan att därför erhålla någon traktamentsersättning alls.

Som synes, råder ett fullkomligt kaos i fråga om tillämpningen af rese-reglementets föreskrifter.

Vederbörande myndigheter, som verkställa utbetalningen af dylik ersättning, förklara anledningen till att dylik ersättning icke utgår vid ifrågavarande beväringshämtningar med hänvisning till aflöningsreglementet 5 § 1 mom. och samma reglementes 49 § sista punkt under betoning, att vederbörande granskningsmyndighet vid ett motsatt förfarande skulle göra anmärkning. Därjämte har upplysts, att vederbörande regementschef »under hand» lär erhållit befallning om att vid förekommande resor af ifrågavarande slag göra kommenderingen så stor, som förutnämnda § 5 stadgar för att kommenderingen skall kunna betraktas som trupp, oafsedt om detta antal är behöfligt för uppdragets fullgörande eller ej, hvarigenom traktamentsersättningen inbesparas.

I S. F. S. af den 1 aug. 1908 nr 90 § 35 stadgas, att officerare och underofficerare, hvilka på grund af allmänna bestämmelser eller särskilda order äga att i tjänsteärenden företaga färd i trupp eller resa, åtnjuta, där ej annorlunda är i §§ 38 och 39 stadgadt, dagtraktamente. Af sistnämnda §§ framgår ej något om officerares och underofficerares beordrande att föra värnpliktige till eller från tjänstgöring. Dock säger mom. c af § 38, att hvarken reseersättning eller dagtraktamente utgår till officer eller underofficer för deltagande i öfningsmarscher och annan till vanliga vapenöfningar och skolor hänförlig tjänstgöring med egen

trupp utom förläggningssorten eller öfningsplatsen. Detta mom. torde icke äga tillämpning på här omförmälda resor, utan sannolikt har vederbörandes mening varit, att ersättning enligt resereglementet af den 13 december 1907 nr 131 vid resor af ifrågavarande slag skulle utgå.

Säkrare stöd härför fås genom jämförelse med bestämmelserna om tillfällig aflöning för fast anställdt manskap, S. F. S. 1907 nr 110 § 49, hvori stadgas, att manskap under resa i tjänsten åtnjuta, där ej annorlunda är i § 51 stadgadt, reseersättning och dagtraktamente. Här tillkommer dock en senare punkt, som säger: »under färd i trupp utgår *ingen* tillfällig aflöning». Nu stadgar emellertid mom. 4 af § 51, att fast anställdt manskap, som beordras föra värnpliktige till eller från tjänstgöring, äga åtnjuta för resa till samlingsplatsen och från upplösningssplatsen tillfällig aflöning enligt § 49. Skulle ifrågavarande mom. 4 icke få tillmätas någon betydelse, hade detsamma näppeligen behöft intagas i författningssamlingen, alldenstund tillräckligt noggranna bestämmelser förefinnas, om resan skall betraktas som trupp eller ej.

Då ej ens denna kategori af krigsmän under senaste åren fått ersättning för dylika tjänsteresor, torde en vantolkning af gällande bestämmelser äga rum och således § 5 och sista punkten af § 49 i aflöningsreglementet ej i berörda fall äga tillämpning.

I sammanhang härmed må nämnas, att en med kassaförvaltning vid regemente jämställd myndighet, remonteringsstyrelsen, för liknande resor i dess ärenden alltid utbetalar till hvarje man i kommendering, beordrad att föra remonter från depå eller uppköpsplats till regemente, oafsedt kommenderingens storlek, ersättning enligt gällande resereglemente. Bestämmelserna i sista stycket af § 54 mom. 1 stadga äfven detta, men då dylik resa närmast måste jämföras med resa för hämtning af värnpliktige, torde äfven mom. 4 af § 51 kunna tolkas på samma sätt.

Ett annat underligt tillvägagångssätt i fråga om tillämpandet af ett Riksdagens beslut, då det afser personal i underordnad ställning, må i samband med denna fråga äfven anföras.

I de fasta aflöningsförmånerna för flottans underofficerare ingår bl. a. en post benämnd portionsersättning. Denna förmån indrages, då dagtraktamente åtnjutes, hvadan dagtraktamentet för nämnda underofficerare kan sägas åtnjutas icke till hela det i resereglementet fastslagna beloppet, utan minskadt med den summa, som portionsersättningen belöper sig till, ett förhållande, som torde vara enastående. Här torde

den satsen kunna tillämpas, att hvad som ges med ena handen tages tillbaka med den andra.

Vid tillämpandet af ett af Riksdagen fattadt beslut gäller i flesta fall, då fråga är om personal i underordnad ställning, att medelst undantagsbestämmelser fullständigt eller delvis upphäffa hvad Riksdagen beslutat. Att, som i föregående påvisats, på grund af ett visst medgifvande från Riksdagens sida i besparingssyfte kommendera personal att utan någon som helst traktamentsersättning företaga långa resor, torde aldrig varit Riksdagens mening. Likaledes är jag förvissad om, att det aldrig varit Riksdagens tanke, då den beslutat, att i de fasta aflöningsförmånerna för underofficerare vid flottan skall ingå portionspenningar, en del af de fasta aflöningsförmånerna skola återtagas, då traktamentsersättning utgår. Dylika metoder för nedbringandet af försvarsutgifterna synas mig vara fördömliga.

Af det anförda framgår således, dels att traktamente icke alltid utgår i enlighet med resereglementets föreskrifter vid vissa tjänsteresor, utan att beordrad personal till dessa resor själfva få vidkännas de särskilda kostnader, som äro en följd af dylika tjänsteresor, dels ock att, då traktamente utgår, som fallet är vid flottan, en del af de fasta aflöningsförmånerna afdrages.

Båda dessa omständigheter anser jag vara af så anmärkningsvärd beskaffenhet, att de påkalla Riksdagens särskilda uppmärksamhet. Men äfven om det nuvarande resereglementet tillämpas i enlighet med dess föreskrifter, så bli dess praktiska verkningar icke alltid rättvisa.

Enligt 1881 års resereglemente åtnjöto underofficerarne vid tjänsteresor dagtraktamente af 4 kr. och 50 öre. Genom särskild kungörelse den 27 maj samma år stadgades emellertid, att vid vissa angifna förrättningar, bl. a. trupptransport till lands, traktamentet skulle utgå med ett lägre belopp, som för underofficer fastställdes till kr. 2: 50 pr dag.

I det f. o. m. 1908 års ingång tillämpade nya resereglementet har traktamentsersättningen för samtliga statstjänare ökats och utgör för underofficerare 6 kronor pr dag. Någon höjning af det lägre traktamentet har däremot icke ägt rum, utan tillämpas fortfarande samma förut åberopade kungörelse. Dock är det det lägre traktamentet, som oftast utbetalas och mera undantagsvis det högre.

Då det emellertid torde få anses gifvet, att det lägre traktamentet afpassats i viss proportion till det i då gällande resereglemente fastställda högre dagtraktamentet och skälig anledning vid antagandet af

1908 års resereglemente att förändra nämnda proportion icke torde ha förelegat, vill det synas, som om endast ett förbiseende från Riksdagens sida ägt rum vid antagandet af 1908 års resereglemente. Samma skäl, som föranledt höjandet af det högre dagtraktamentet, torde äfven tala för behovet af att det lägre dagtraktamentet höjes.

På grund af det anförda får jag vördsamt anhålla,

det Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utfärda sådana bestämmelser, att gällande resereglemente äfven måtte tillämpas vid sådana tjänsteresor, hvilka afse hämtning och hemtransport af värnpliktige till och från mötesplatserna, äfvensom taga i öfvervägande i hvad mån en höjning af det till underbefälet utgående lägre traktamentet bör anses ske.

Stockholm den 3 februari 1912.

Karl Martin.
